

08-37-40-200

בס"ד, בית מדרש המאי"ר לארץ | גליון 281

פרשת כי תשא | ע"י טהרה ונשילת ידים יפרדו כוחות הרע מנר"ן

מסי לרות אר הנפש

שביכי אור מתורתנו האדירה והנדירה
של הצדיק רבינו יורם מיכאל אברג'ל זיע"א
ערוך על פי שיעוריו של בנו ממושיך דרכו ואורו
הרה"ג רבינו ישראל אברג'ל שליט"א

מסילות אל הנפש

תוכן העניינים

- 1 פתח דבר
- 8 מה מסתתר מאחורי התמונה?
- 10 מצות קידוש ידים ורגלים
- 13 חמש אותיות מנצפ"ך
- 14 ויהי ביום השמיני
- 15 אופן וצורת הנטילה
- 16 כלי מלחמה הולכים ומתגלים
- 18 רחיצת פניו ידיו ורגליו
- 20 כיצד רוחצים פנים?
- 21 מעלת הטבילה במקוה
- 24 אלו דברים צריכים נטילה במים
- 25 טהרה היא השער לתורה
- 26 העולה מן האמור להלכה ולמעשה

מוקדש לעילוי נשמת אמנו היקרה
אוריאל בת זחורה ז"ל
נלב"ע י"ט סיוון התש"ע
ולהבריל לברכה והצלחת
יואל ושרילי ממון הי"ו

מוקדש לעילוי נשמת
בן ציון בן לאה ז"ל
נלב"ע כ"ז אייר התשפ"ב
ולהבריל להצלחה בגשמיזות ורוחניות
ל דוד דודר הי"ו
ולכל משפ' מודחי הי"ו

הזמינו לבית או לעסק
קופת צדקה מהודרת

הצטרפו לשיעור היומי
עם משלוח עד הבית!

בית המדרש המאי"ר לארץ

התנסות והפצת ספרי מורינו ודינו הרב יורם מיכאל אברג'ל זצ"ל

8771301 ת.ד. 345 נתיבות 08-37-40-200

office@h-l.org.il

www.hameir-laarets.org.il

08-649-9859 קו 'המאיר לארץ'

08-37-40-200

077-223-1130

המאיר לארץ

054-26-380-26 לקבלת ריגע של אור'

ע"ר 580654762 | למוטד אישור מס הכנסה לעניין תרומות לפי סעיף 46 לפקודה

- כל הזכויות שמורות -

פרשת כי תשא

פתח דבר

שבלימוד התורה, לא הרגשתי את אותה הרגשה מופלאה-משכרת שחבְּרִי מספרים לי עליה...

הבטתי בו ושתקתי.

'אולי נלמד יחד דף גמרא' - הצעתי. ובוועז נענה בשמחה, ואנו התחלנו ללמוד!

במהלך הלימוד כבר הבנתי הכל, כבר הבנתי את הסיבה...¹

זוה זעזע כל כך, ובעקבות הזעזוע נכתבה החוברת הזו, והרי היא לפניכם...

דפיקות חלושות נשמעו. הדלת נפתחה, ולתוך הבית נכנס בחור מבוגר הנושק לשנות ה-30 לחייו.

'שמי בועז' - פתח ואמר. 'בגיל 7 התחלתי ללמוד גמרא, ומאז כבר 20 שנה אני לומד גמרא'.

'והאמת' - המשיך וסיפר - 'אני נחשב לאחד המוכשרים במקום מגורי, אך עם כל זה, למרות שאני כבר שנים לומד תורה, לא זכיתי עדיין להרגיש את תחושת הקדושה

מעין החכמה

עוד בשחר ימיו, ניכרו בו, בגאון הצדיק, רבי חיים צבי מנהיימר, לימים רבה של קהילת אוגוואר המעטירה ובעל מחבר ספר שאלות ותשובות 'עין הבדולח', כשרונות נדירים וניצני גאונות מעוררי השתאות.

בימי ינקותו ממש, בהיותו אך כבן תשע שנים, כבר נחשב היה לתלמיד מן המניין בישיבתו הרמה של הגאון האדיר, רבי קאפל חריף... לא ארכו הימים, ומקומו הוכר בישיבתו המפורסמת של הגאון האדיר, רבי בנימין זאב... ועוד בטרם מלאו לו שלש עשרה שנה, נפתחו בפניו שערי ישיבת פרשבורג

1. כשיהודי זוכה לטעום טעמה של תורה הוא כבר לא חפץ בכלום! הוא כבר לא חפץ בשררה ולא בכבוד, לא בתאוות ולא בשאר דמיונות...

ואם רוצים מן השמים שהוא יקבל על עצמו עול רבנות, צריכים ממש 'לקרוע' אותו מתוך עולמו הפנימי המלא אורה ושמחה, ולהוביל אותו אל 'העולם' החיצון...

ובענין זה סיפר הגאון הרב מרדכי גרליץ שליט"א (בסוד עבדיך, חלק 2 עמוד רסה - הועתק ברשות המחבר), וז"ל:

אפילו בשנים הבאות, משמילא כבר הזמן את חסרון גילו, ידעו עוד חבריו הדגולים בישיבת ה'חתם סופר' אשר בפרשבורג, להשתמש בו, בכינוי ה'לזה, בעידן חדוותא...

נוסף על גאוונותו וגדולתו בתורה, הצטיין רבי חיים צבי בחכמתו, כחכמתו מלאך האלקים. בימים הבאים, ימי שבתו על כס רבנותו ונוהגו נשיאותו ברמים, נהרו אל פתחו מכל קצות הארץ, כדי ליהנות ממנו עצה ותושיה, ותהי עצתו אמונה לכל שְׁדָרוֹת הציבור, כְּדַבְּרֵי הדור כפשוטי העם.

אפילו השופטים בערכאות, לא נמנעים היו מליטול הימנו עצה, שעה שמשפט קשה וסבוך עלה על שולחנם ודרש את פתרונו.

כאותו מעשה ביהודי, תושב אחד הכפרים שבגלילו, אשר יצא העירה לרכוש פרה חולבת. נזדמן לו נכרי אחד ממכריו, מושך אחריו פרה למכירה. נשאו ונתנו זה עם זה, עד שבאו לעמק השוה, שלף היהודי את ארנקו, מנה על כף הנכרי את המחיר אשר הושת עליו ונגמרה העסקה למזל ולברכה.

משפנה הנכרי ללכת, נענה היהודי ואמר לו:

'הסכת' ושמע! הואיל וזקוק אני עדיין לרכוש אי אלו מצרכים בעיר, הואל נא, במטותא, ליטול עמך את הפרה בלכתך בדרך, והביאנה אל ביתי אשר בכפר הסמוך!
'ולמה לא?' - השיב הנכרי מיניה וביה באדיבות מרובה. נטל את הפרה באפסרה ויצא לדרך.

בשעת ערב, לאחר שסיים היהודי את כל ענייניו בעיר, שב הביתה לכפרו שמח וטוב לב. נכנס הביתה וקרא בקול צוהל אל אשתו: 'נו! האיך נראית בעיניך הפרה אשר רכשתי?'

המהוללה, ונעשה תלמיד חביב לאותו גאון וקדוש רבי משה סופר, בעל ה'חתם סופר'.

בהיותו בן תשע, בשנת לימודיו הראשונה בישיבתו של רבי קאפל חריף, ניצב בתוך הקהל הקדוש שגדש את אולם בית המדרש והאזין בעיון רב לדרשת שבת הגדול של רבו רבי קאפל חריף. במהלך הדרשה, הקשה הרב, ברוב חריפותו הנודעת, שתיים עשרה קושיות עצומות בסוגיא שנידונה, ותיירץ עליהן שנים עשר תירוצים.

הלומדים שבין הקהל נותרו פעורי פה לנוכח הגאוונות המדהימה, ועם תום הדרשה, פנו לשוב, לשון את הדברים ולהתענג עליהם.

באותה שעה, נטפל חיים צבי מנהיימר, הנער הרך, אל רבו, וביקש ללוותו בשובו מן הדרשה לביתו. בְּעֵינֵי חן, בקול נמוך, אך בשפה ברורה וקולחת, השמיע את הערותיו ואת קושיותיו על מהלך הדרשה המפולפלת, עד כי לא נותר לרבו הגאון והחריף, כי אם להודות לו - ולאחר מכן גם קָבַל עִם - כי דרשתו מופרכת וכי כל בניינו נסתר על ידי קושיותיו של הינוקא...

לשמחתו של הרב לא היה גבול. הוא גחן והצמיד נשיקה למצחו של העלם, אשר ביטאה את החדוה העילאית הממלאת את כל ישותו, לנוכח נצחונו של תלמידו הרך עליו, כמשאת נפשו של גאון תורה אמיתי, שוחר אמת בכל לבו ומאודו. דעתו נעשתה בדוחה עליו, והוא הפטיר אל הנער בחיוך עליו:

'כל דברך אמת וצדק. אולם, תמה אני, היכן מצינו ש'אכלן ביום הכיפורים', ימצא עוז להפריך את דרשת הרב?! ...

מני אז, דבק בו, בעלם העילוי, אותו כינוי של בדיחותא: 'אכלן ביום הכיפורים'...

'וכי מה ענין מטבעות מזוייפים אצל פרתי השדודה? - תמה היהודי.

'אל נא תתמהמה' - האיץ בו הרב - 'צא ועשה כאשר צוית, ובעזרת השם, יבוא הכל על מקומו בשלום!'

מששמע השופט את עצת הרב, תמה אף הוא ולא ירד לסוף דעתו. ברם, מתוך שנהירא היתה לו חכמתו הגדולה מקדמת דנא, ניאאות למלא אחר ההצעה.

אך הגיעה פלוגת השוטרים לבית הנכרי, ומסרה את מטרת בואה, פתח זה בצעקות וקרא: 'באמונתי ועל דברתי, כי אין ברשותי שום מעות אחרות מלבד אותן שקיבלתי אתמול מיהודי פלוני, תמורת הפרה שרכש ממני! באם תמצאו פה מטבעות מזוייפות, בידוע שמשל היהודי הן ואני וידי נקיות!...'

הודאתו של הנכרי במכירת הפרה, נוצלה על ידי השוטרים כדבעי, ותוך שעה קלה מובלת היתה הפרה אחר כבוד לביתו של הקונה היהודי...

אמנם כשם שהציל, בחכמת האלקים שבקרב, את העשוק היהודי מיד עושקו הנכרי, כך לא היסס מלהציל עשוק מיד עושקו, גם במקרה הפוך.

אף זה מעשה בעירו היה, בנכרי אחד מוכר סלים, אשר בא לסיים את יום עיסוקיו המוצלח - בו עלה בידו למכור את מכסת סליו עד האחרון שבהם - בבית מרזחו של המוזג היהודי.

מפני שהטיפה המרה וגרונו של הנכרי - אחים טובים המה, לא מיהר הנכרי להיפרד ממקום מושבו אשר במרזח, כשתוך כדי ישיבה, מנסך היה אל גרונו כוס אחת אחרי חברתה. לאחר שחלפו עליו כמה שעות

'איזו פרה?' - תהתה היא בקול - 'מי ראה פרה ומי שמע?'

'מה זאת אומרת?' - קרא הוא לעומתה בחרדה - 'כלום לא הביא פלוני הנכרי את הפרה הביתה?'
'לא ראיתיו עד הנה!' - השיבה.

מיהר היהודי, רץ כל עוד בו נשמתו אל בית הנכרי, לשאול על פרתו. העמיד לו הלה פני תם מופלג, משך בכתיפיו ופרש בידיו, כאומר: 'כלום יצאת מדעתך? איזו פרה? על מה אתה סח? וכי ראיתך בכלל היום הזה?'

הבין היהודי כי נפל בפח, יצא מעם פני הנכרי בטריקת הדלת והחיש צעדיו אל תחנת המשטרה שבעיר, להגיש קובלנא על שוד הפרה.

שמעו השוטרים את תלונתו, ונתנו בידו הזמנה לחקירה, למוסרה לידי בעל דבבו ויבינו ובעל דינו). אלא שגם בחקירת המשטרה, הכחיש הנכרי כל שיח ושיג עם היהודי.

מתוך שניכרים היו דברי אמת אשר בפי היהודי, חסו השוטרים עליו ומסרו את משפטו לשופט העיר, שיכריע הוא בדבר, לנוכח כפירתו המוחלטת והעקשנית של הנכרי. לאחר שנאש גם השופט מלהכניע את עורפו הקשה של המוכר, פנה ולחש על אזנו של היהודי, כי ילך בשמו אל הרב מנהיימר, רבה של הקהילה היהודית, ויבקש מפיו עצה, כיצד להביא את אותו 'כופר הכל' להודות בגניבתו.

אך האזין הרב לדברי היהודי, עוד בטרם כילה הלה לדבר, וכבר היתה העצה ערוכה על לשונו.

'לך אמור לשופט' - השיב לו הרב במתק שפה - 'כי יבקש מאת מפקד המשטרה, לשלוח פלוגת שוטרים לבית הגוי, כדי לערוך בו חיפוש אחרי מטבעות מזוייפים!'

מנהיימר, אשר לבטח ימצא עצה כיצד להשיב אליו את כספו הגנוב.

בדלית ברירה הופיע הנכרי לפני הרב ומסר את דבר שליחותו של השופט. נענה לו הרב על אתר ושיגר הזמנה אל המוזג לבוא ולהתייצב לפניו לדין תורה.

לאחר שהרצה הנכרי את טענותיו, פתח המוזג להשמיע את הכחשתו הנחרצת, שכבר שגורה היתה בפיו, מרוב פעמים שחזר עליה לפני השוטרים והשופט.

פנה הרב אל הנכרי, פרש בידיו כאובד עצות ואמר:

'הבן נא נכבדי, כי לנוכח הכחשתו הנמרצת של בעל דבבך, ולאור העובדה כי כל תלונתך אינה מתבססת אלא על השערה בלבד, אינני מוצא כל סיבה לחייב את האיש לפצותך על הנוק!

הנכרי, אשר תוחלתו להוצאת הצדק לאור נכזבה כבר קודם לכן, במשטרה ובערכאות, הניד בראשו לאות יאוש וקם ללכת. אלא שאז נענה הרב והוסיף: 'אף על פי כן, בטוח אני בטוב לבו של המוזג, כי בוודאי יאות לתרום לך חמשה זהובים, כְּמַחֲוָה לאות השתתפות בצער!'

'בוודאי!' - נענה המוזג ברוחב לב - 'אם הרב מְצַנֶּה, אתרום ללא ספק!'

משקמו הַשְּׁנִים ללכת, קרץ הרב בעינו אל עבר המוזג, ורמז לו להשאר בחדר לאחר צאת הנכרי. משנותר הלה בחדר לבדו, קרב אליו הרב ולחש על אזנו: 'היזהר והישמר! אל תתן לו את חמשת הזהובים מתוך צרור כספו שלו, פן יזהה אותם, וירוך להתלונן עליך במשטרה שנית!...'

באותה סביאה, שוב לא יכול היה לעמוד על רגליו, ומשניסה לקום ולילך לביתו, נפל תחתיו ארצה ונרדם בו במקום.

עם בוקר, משפקח את עיניו, מצא עצמו שרוע על מפתן המרזח מבחוץ. מלמד כי בטרם נעל המוזג את מסבאתו, טרח להוציאו החוצה, כדי שיוכל לילך לביתו לכשיתעורר.

עד כאן היו כל הדברים מתורצים למישרים. אלא שברגע בו הגיש מוכר הסלים את ידו לכיסו, למשמש בצרור כספו אשר הרויח ביום אתמול, נרתע ונלפת - הכיס היה ריק. והצרור איננו!

שיקול דעת פשוט העלה לפניו את הסברא, כי ידו של המוזג באמצע. הן הוא אשר גיררו אמש החוצה אל מעבר למפתן, בטרם נעל את דלתות המרזח. פשיטא, איפוא, כי בתוך כדי כך הבחין בצרור, ולא עמד בפני יצר הממון שגבר עליו...

מיהר הלה אל המוזג, דרש את כספו בתחנונים ובאימים - אך לשוא.

'לא ראיתי את צרורך מעולם! - טען המוזג, ועוד קצף עליו על שחושד הוא בכשר כמותו.

לא נותרה איפוא ברירה לפני מוכר הסלים כי אם לפנות לתחנת המשטרה.

גם במקרה הזה, לא הועילו החקירות להכניע את עורף המוזג, והוא באחת ומי ישיבנו: 'לא ראיתי! לא ידעתי! לא לקחתי!'

גם משהובא הדבר בפני השופט, לא השתנו פני הדברים במאומה.

או אז, היטה השופט את מוכר הסלים לצדדים, ויעץ לו בלאט לפנות אל הרב

מסילות אל הנפש

פרשת כי תשא - פתח דבר

פסק, ומוחו לא חדל להגביר חיילים ולעלות מעלה מעלה בסולמה של תורה.

כפעם בפעם, לעתים מזומנות בשנה, עושה היה את דרכו פרשבורגה, ליראות את פני רבו, הגאון הקדוש, בעל היחוס סופרי, ולהרצות בפניו את חידושי אשר נתחדשו לו בין פקידה לפקידה. בעת ההיא, ניטש היה לפלול כביר בין הרב ותלמידו, עד כי מלהטת היתה אש קודש סביבותיהם...

הנסיעה המסחרית ליריד השוורים, נזדמנה הפעם לפרק אחד עם אחת מן העונות הקבועות, בהן נוהג היה רבי חיים צבי לבקר את רבו בהיכלו. הואיל ולא אבה לדחות את הנסיעה אל רבו, החליט, לנסוע תחילה פרשבורגה, כמנהגו, להתחמם כנגד אור רבו וליהנות מזיו תורתו וקדושתו, ורק לאחר מכן משם ימשיך ויסע העירה אלמוץ, מקום שם התקיים היריד.

בפעם ההיא, בתום שיחה ארוכה במשאה ומתנה של תורה, אשר הִרְוָתָה את הגאון מפרשבורג מלוא הכף נחת מתלמידו הגדול, נענה בעל היחוס סופרי ואמר לו: 'רואני בני, כי הגיעה עתך ללבוש בגדי כהונה ולעלות לכהן פאר על כס הרבנות!'

למשמע הדברים, נתחלחל רבי חיים צבי ברוב העונה שטבועה היתה בדמו, והחל מְחַוֵּר ומסמיק חליפות.

'רבי' - קרא מנהמת לבו - 'מימי לא עלתה מחשבה כזו על לבבי! מי אנכי ומה אנכי, מִךְ הֵרָךְ וחסר המעלה, כי אהיו לעלות במעלות הרבנות ולעמוד במקום גדולים!?! חלילה לי מעשות כדבר הזה!'

משהוסיף הרב להפציר בתלמידו על הדבר, התאמץ זה וגייס

'וכי מה סבור כבוד הרב, כי שוטה כה מופלג הנני?!' - נענה הלה כנפגע - 'ברור, כי מכסף אחר אתן לו, ולא מכספו!'

'אהה' - רעם לפתע קולו של הרב ברמה - 'זאת אומרת, אם כן, כי צרור כספו אכן בידך הוא! חושה איפוא מהרה וחשב לאיש את צרורו, פרוטה בל תעדר!'

אבל וחפוי ראש יצא המוזג מלפני הרב, ואילו פיו של מוכר הסלים לא נח מלהודות, להלל ולשבח את יושרו של הרב היהודי, את חכמתו העילאית ואת הוד שִׁנְבָה של דת משה וישראל.

גם במטה המשטרה ובבית המשפט היכה הסיפור הדים רבים, וקידוש השם מופלא היה כרוך על עקבותיו.

כאלו היו גאונותו וחכמתו של הגאון הצדיק, רבי חיים צבי, בעל 'עין הבדולח'. אלא שענוותנותו הרבה, עלתה עליהן כהנה וכהנה.

לאחר נישואיו וסיום תקופת לימודיו בפרשבורג, החלו הצעות רבנות מקהילות שונות, זורמות אל עבר כתובתו של הגאון הצעיר. אולם, רבי חיים צבי, ברוב ענוותנותו, סירב בתוקף להתעטר בכתר הרבנות ולא אבה להטות אזנו לאף אחת מן ההצעות, אשר לא אחת אף מלוות היו בתחנוניהם של המציעים.

משיצאו שנים מספר אחרי נישואיו, בהן סמוך היה על שולחן חותנו הגביר, בעיר גרופא, החל רבי חיים צבי שולח את ידו במסחר, כשאינו מעלה כלל על דעתו, להתעטף אי פעם באיצטלא דרבנן. אמנם, את למדנותו ואת התמדתו העצומות לא זנח. גם ביושבו על גבי העגלה הנוסעת למסחריו, לא מש תלמודו מתוך ידו, מעיין חידושי תורתו לא יבש ולא

מלבד היותו בעל מוח, נתברך רבי חיים צבי גם בכח, ובגבורתו, עשוי היה ללא חת. גם עתה, במוצאו עצמו פנים אל פנים מול הסכנה, לא איבד את עשתונותיו ואת צלילות דעתו. בחכמתו הרבה ובלשונו השנונה, פתח והחל מסבר את אזניהם, של אותם תאבי בצע ודם, כי מאחר ואת שווריו שיגר אלמוצה בדרך אחרת, ואילו הוא נוסע בדרך זו בגפו, כדי למוכרם שם, הרי שלא מן החכמה היא התנפלותם הנוכחית עליו, שעה שכיסיו ריקניים. מוטב להם, איפוא, כי ימתינו לו עדי שובו מן היריד, כי אז יהיו כיסיו תפוחים בממון, והענק יעניק להם ביד רחבה...

בדעתו, סבר רבי חיים צבי, ליהנות קודם כל מן ההצלה הזמנית, ואילו בחזור מן היריד, יבור לו כבר דרך אחרת לנסוע בה, וינצל מהם.

לשמחתו כי רבה, מצא הסברו המשכנע מסילות בלבבם של השודדים. הללו היטו אוזן קשבת לדבריו, והחלו נסוגים אחור אל עבר היער.

רבי חיים צבי עצמו לא האמין למראה עיניו, ועוד שעה ארוכה נותר על עומדו, להביט אחריהם בדרך נסיגתם, כדי להיות בטוח שאין הם טומנים לו פח. בלבו, תמה היה על פתיותם הרבה של הללו, המניחים לטרפס לחמוק מידם, על סמך הבטחתו לשוב הנה לאחר היריד...

רק משנוכח לראות, כי אכן נחושים הם בדעתם לבלתי שוב אליו עוד, מצא עוז להמשיך הלאה למחוז חפצו.

שהה רבי חיים צבי ביריד כמה ששהה, הרויח כמה שהרויח, ויצא לשוב לביתו לשלום. את פרשת השודדים כמעט וכבר שכח, אלא שזוכר בה בעומדו לצאת

לעזרתו אמתלאות נוספות, כדי להטות באמצעותן את דעת רבו לדעתו.

'רבי' - נענה ואמר - 'והלא פרנסתי מצויה לי ברוך ה', בכבוד ובריוח, ולמה זה אלטוש עין למשרה, היכולה לפרנס מי מן התלמידים אשר אין הפת מצויה בסלו - מחד גיסא, ואשר ראוי הוא לאותה איצטלא - מאידך גיסא!...'.

הואיל ולא הועילו השכנועים, נענה בעל היחתם סופר' ואמר: 'חוששני, בני, כי תחת סירובך לקבל על עצמך את עול הרבנות ברצון, תיאלץ לקבל אותה בעל כרחך, ומי יתן ולא תתחרט על כך?!'...

כה פחות בעיני עצמו היה רבי חיים צבי, וכה רחוק מרעיון ההתעטרות בעטרת הרבנות, עד כי אפילו משפט כה מרתיע שיצא מפיו רבו, לא חולל במדעיו את המהפך הנדרש, ותוך שהוא נשאר בשלו, נפרד באהבה רבה מעם רבו ויצא לנסוע לאלמוץ, הירידה.

עודנו בדרך, בנתיב שומם החולף על כתף יער עבות, לא הרחק מאלמוץ, וגייס של שודדים מזויינים, אשר פרץ מתוך מעבה היער, הסתער על עגלתו וכיתרה מכל עבר. שאגותיהם מקפיאות הדם של השודדים מילאו את החלל, הדרושה לממון נישאה ברמה, ופתח של הצלה לא נראה לכל מלוא האופק.

היתה זו כנופיה ידועה של שודדי דרכים אימתניים, אשר הפילו את חיתתם במשך תקופה ארוכה על עוברי האורח במדינה, בעוד ידי השלטונות ושוטריהם קצרים היו מלהושיע. ככל שהאריכה השעה לשחק להם, ולא הצליחו לעלות על עקבותיהם ולתופסם, כך הלכו אומצם ותעוזתם והגדילו, התנפלויותיהם נעשו תכופות יותר, אף קרובות יותר ללבו של הישוב, ואכזריותם הלכה והחמירה.

שאינן בה דגן, ואת בעל הבית ומשפחתו מוכים וחבולים, כשאך נפשותיהם נותרות להם לשלל.

באותו מעמד, נדר רבי חיים צבי נדר גדול לאלקי ישראל, כי את הצעת הרבנות הראשונה אשר תוגש לפניו, קבל יקבל ללא עוררין...

ימים אחדים לאחר המאורע, שעה שמפקד המשטרה המקומית ועוזריו, שוהים היו בבית השדוד, ההרוס והשומם, ועורכים בו עוד אחת מחקירותיהם העקרות וחסרות הסיכוי, התדפק על הפתח נושא המכתבים אשר לבית הדואר. משהבחין בעל הבית בחותמת בית הדואר הפרשבורגי המתנוססת על המעטפה, קפץ ממקומו ברוב התרגשות ומיהר לפותחה ללא שהיות. תוחלתו לא הכזיבה. היתה זו אכן אגרת ממורו ורבו הגאון הקדוש בעל היחסים סופר.

היתה זו אגרת קצרה, שורותיה מועטות, וכזה תוכנה:

'הלא התחננתי לפניו, כי יקבל על עצמו את עול הרבנות ברצון, ולא שמע אלי. עתה, הנה הוראה מן השמים לדעת, כי כבר נגזרה עליו הגזירה להתעטר בעטרה, ואין לפניו בית מנוס מלצאת לרעות את ישראל על משכנות הרועים!...

לא ארכו הימים, ומשלחת מטעם קהילת שוטלסדורף התדפקה על שעריו של רבי חיים צבי, וכתב רבנות כתוב וחתום בידיה. ללא אומר וללא דברים נתן הגאון את הסכמתו להצעה, ובני הקהילה צהלו ושמחו.

משם, העתיק הגאון את כס רבנותו לקהילת קודש וורבוי, אשר בה למד תורה אצל רבותיו הגאונים בימי נעוריו, עד אשר נקרא לעלות ולכהן פאר על כס הרבנות עתיר התהילה של קהילת אונגוואר המעטירה - עיר ואם בישראל.

לדרכו חזור. הוא מיהר, על כן, להתעניין ולהיוודע על דרך חלופית, בטוחה יותר, כדי שלא לחזור שנית אל מקום הסכנה.

בשובו הביתה מן היריד, פנה רבי חיים צבי, כדרכו, בראש וראשונה אל הגמרא. שעות על גבי שעות צלל בסוגיא שלפניו, תוך שהוא שוכח עולם ומלואו ואף אינו חש בַּלְאוֹת כל שהיא מטורח הדרך, אשר ממנה שב זה עתה. השעות חלפו בִּיעָף, שעת חצות לילה פינתה כבר אף היא את מקומה לבאה אחריה, ואילו רבי חיים צבי אינו סבור עדיין להרפות מתלמודו.

לפתע, נחתה מהלומה עזה ואיומה על דלת הבית. עוד רגע, ולוח העץ נעתק ממקומו, כאילו עשוי היה נייר. אל הבית פנימה פרצה פלוגה של מספר שודדים עזי נפש, אשר אפילו מסוה על פניהם לא חשו לתת.

'מאחר ולא עמדת בהבטחתך, לשוב אחרי היריד ולשתף אותנו ברווחך - באנו הלום לגבות את חובנו!! - דיברו השודדים בשפה שאינה משתמעת לשתי פנים - 'אמנם, אילו מסתפקים היינו, בבואך אלינו מרצונך הטוב, בחלק בלבד מן הרווחים - הרי עתה לאחר שהיתלת בנו ולא באת כהבטחתך, דורשים אנו את כל הממון אשר ברשותך, לרבות זה החבוי באוצרותיך! לא נוותר על אגורה אחת שחוקה מכל אשר יש לך בבית!'

משלא מיהר בעל הבית, ברוב גבורתו, להיכנע, הזעיקו הללו תגבורת של שודדים נוספים, אשר הסתתרו עד כה בחצר, וקרב של ממש התחולל בבית. רק לאחר ששללו השודדים את כל הרכוש שהיה בבית, את הגלוי ואת המוסתר, פריט לא נעדר, יצאו ונעלמו כלעומת שבאו, בהותירם אחריהם בית ריק מכל, כמצודה

מה מסתתר מאחורי התמונה?

לא היו מכוסים, והם: פניו, כפות ידיו וכפות רגליו.

מעניין, איך קידשו אותם לעבודה?

החתונה הסתיימה, ולמחרת החל אב המשפחה בחיפוש אחר התשובה...

לאחר חיפוש ארוך, מצא בפירושו של הגה"ק רבי שמשון הירש זיע"א שביאר ואמר, שאת כפות הידים והרגלים היו מקדשים על ידי רחיצה במימי הכיור. וכך הוא כתב (שמות ל, ז):

'כל חלקי הגוף חוץ מהידיים ורגלים, נתונים תחת אופיה הסמלי של הכהונה, בהיותם לבושים בבגדי הכהונה,² רק הידיים והרגלים שבהן עושה האדם את עיקר מעשיו והשתדלויותיו, נשארות ללא לבוש, במקום זה רוחצים אותן במים הלקוחים מהכיור...

מי הכיור מלבשים את הידיים והרגלים בקדושת המקדש, כשם שבגדי המקדש עושים זאת בשאר חלקי הגוף, לפיכך כהן שלא רחוף ידיים ורגלים דינו ככהן מחוסר בגדים'...

ונפרט יותר...

התזוזה בבית משפחת כהן הגיעה לשיאה. הערב, בתם הבכורה מתחתנת. כל בני המשפחה התגייסו להזכנות האחרונות.

בצד - כאילו כל זה לא נוגע אליו - ישב לו בשקט, בן הזקונים, אלי, וצייר.

אב המשפחה הבין לרוחו, אלי קשור מאוד לאחותו, ועתה הוא מרגיש כאילו היא בורחת לו, ולכן הוא הניח לו ולא העיר כלום.

במהלך ההכנות חלף האב מאחורי כתיפו של אלי והביט: הוא ראה את אלי מתכופף לעבר תמונה של כהן הלבוש בארבעה בגדים, וצובע אותה במרץ.

עיניו של האב שנתקעו בתמונה, השכיחו ממנו לרגע את המירוץ שהוא נתון בו, ומחשבותיו הוליכו אותו קדימה.

'הכהן' היה לבוש בארבעה בגדים, והם: אפוד, כותונת, מכנסים ואבנט. והבגדים הללו כיסו את כל גופו וקידשו אותו לעבודה.

למרות זאת - המשיך במחשבותיו - בתמונה רואים ששלשה מאבריו

מעין החכמה

מדברי הזוהר הקדוש נראה שכדי שכהן יוכל לעבוד בבית המקדש היתה נדרשת ממנו קדושה מיוחדת וכחות נפש עצומים.

2. הנה, למרות שלפי הפשט, כל יהודי שהוא מיוחס לזרעו של אהרן הכהן הוא כהן הראוי לעבוד בבית המקדש.

פרשת כי תשא - מה מסתתר מאחורי התמונה?

עצמו תענית ובוזה היה הורג את היצר של אותו היום. אך למחרת היה לו כבר יצר הרע חדש...]

ואם כן, עם איזה יצר הרע היה הכהן הזה מתמודד?

והתשובה היא שהיצר הרע שלו היה משכנע אותו שהוא מבזבז את הזמן, ושאים הוא יסתגר בחדרו הוא יזכה לעבוד את בוראו באמת.

יצרו הרע היה מסביר לו שחבל עליו, חבל שהוא מבזבז את זמנו להתעסק עם חוטאים ופושעים, עם זבים, מצורעים ושאר בעיות...

'שמע לי' - היה לוחש לו בארסיות - 'עזוב הכל ולך ללמוד'...

ואם אתם חושבים שזה יצר הרע קל, הביטו וראו מה שכתב הגה"ק רבי שלמה וולבה זיע"א לצדיק אחד ששימש כמשגיח באחת מהשיבות (אגרות וכתבים, חלק א - עמוד קפט):

ואחת אומר לכבוד תורתו, מנסיוני ומנסיון בני ישיבתנו המכהנים כמשגיחים - הרי יכל הגדול מחברו יצרו גדול ממנו, וממילא העולה לגדולה גם יצרו מתחדש בקרבו וגם הוא עולה לגדולה. ואיזה יצר רע מתחדש במי שזכה להיות משפיע ברבים ביראת שמים מדות ומוסר?

אגלה בזה את אזנו:

היצר הרע המתחדש בלב מי שנעשה 'משגיח' הוא - לברוח מהמשרה! כך הוי בדידי

וכך אצל כל חברי, רוצים לעזוב את המקום ולחדול מהשגחה! אני עד היום נאבק עם יצר הרע הזה, אבל כבר ספגתי כל כך הרבה תוכחות ונזיפות על זה ממרן ציס"ע הרי"ל [ר' יחזקאל לווינשטיין] שליט"א בפוניבז' ה' ישלח לו רפואה שלימה, שאני כבר יודע כי זה 'יצר רע' כמו כל היצרים ואינני ממחר להשביעו...

וזה לשון הזוהר (זוהר חדש - רות דף ק ע"א):

פתח ואמר: "צו אַתְּ אֶהְרֹן וְאַתְּ בְּנֵי לְאֹמֶר" (ויקרא ו, ב), אהרן ובניו מצווים, ושאר כהנים אינם מצווים!?

אלא, כל כהן שאינו יודע עיקר העבודה, כאהרן ובניו, אינו מצווה. ואם עובד, אין עבודתו עבודה. דהא במאי מכוין, כיון שאינו יודע עיקר העבודה כאהרן ובניו.

והכי אמר רבי חייא אמר רבי יצחק, כהנים לויים וישראלים מעכבין את הקרבן. עיקרא דקרבן כהן, דאצטריך לכוונא שמא קדישא, ולסדרא דרגין עילאין, ולייחדא כולא ביחודא שלים, ולמחדי עילאין ותתאין, ברעותא וכוונה דיליה...

ורק אחרי שהוא זכה שהפנימיות שלו היתה קדושה וטהורה רק אז היתה משמעות לבגדי כהונה שהוא לבש (וכמו שמדייק מלשון הזוהר: 'ואם עובד, אין עבודתו עבודה').

וכאן אנו מוכרחים לעצור ולשאול: כאמור, הכהן העובד היה בקי בכל סדרי עליית העולמות והמשכת השפע. והיה יודע כיצד מתקנים 'חטאים ועוונות', 'ביטול עשה ולא תעשה'.

הכהן הזה חי בעולם נאצל ומרומם, מלא אור, דביקות, חיות ושמחה.

הוא שהה בבית המקדש וראה אלקות עין בעין.

וכאן יש לשאול, הרי כל זמן שאדם חי הוא חייב להתמודד עם יצר הרע. אין מושג כזה להרוג את יצר הרע. [ומה שנאמר על דוד המלך שהרג את יצרו הרע בתעניותיו (אורחות צדיקים - שער התשובה), פירש אבא מארי עט"ר רבינו יורם מיכאל אברג'ל זיע"א, את היצר הרע של אותו יום, והיינו שדוד המלך היה מקבל על

מצות קידוש ידים ורגלים

שונה מהכללים האחרים והמפורסמים שהיו במשכן:

בקובץ 'גוט שבת מוסקבה' (עמוד 229), נכתב כך:

א. אין מדות מדוייקות לכלי זה, בשונה מכל הכלים, שיש פירוט מדוייק לגודלו של הכלי.

פרשתנו - 'פרשת כי תשא' באה לאחר שתי הפרשיות הקודמות 'תרומה' ו'תצוה', בהן נצטוו בני ישראל על בניית כלי המשכן, ועל המשכן עצמו בו ישרה הקב"ה את שכינתו.

ב. תפקידו של הכיור היה לקדש את הידים והרגלים לפני תחילת העבודה, ואם כן הדבר, הרי שהוא היה צריך להיות ממוקם מיד בכניסה למשכן, אולי אפילו לפני הכניסה, ובפועל, המיקום שלו הוא כבר ממש בפנים, אחרי המזבח, וכמו שנאמר: **וְנִתַּתְּ אֹתוֹ בֵּין אֹהֶל מוֹעֵד וּבֵין הַמִּזְבֵּחַ...**

בפרשתנו יש סיכום כללי קצר, אך גם הוספת כלי חדש, שלא הוזכר כלל מקודם: 'כיור הנחושת', שהיה מיועד לקידוש ידי ורגלי הכהנים לפני תחילת עבודתם במשכן.

ג. לכל הכלים, תרמו עם ישראל זהב, כסף ונחושת, ואילו לכלי יחודי זה תרמו רק הנשים, ותרומתם היתה מחתיכות נחושת ששימשו את הנשים בגלות מצרים כמראות, וכפי שנאמר: **וַיַּעַשׂ אֶת הַכִּיּוֹר נְחֹשֶׁת וְאֵת כַּנּוֹת נְחֹשֶׁת בְּמֵרָאֵת הַצַּבָּאֵת אֲשֶׁר צָבְאוּ פֶתַח אֹהֶל מוֹעֵד** (שם פסוק ח).³

וכך מופיעים הדברים בפרשתנו: **"וַיַּעֲשֵׂת כִּיּוֹר נְחֹשֶׁת וְכַנּוֹת נְחֹשֶׁת לְרַחֲצָה וְנִתַּתְּ אֹתוֹ בֵּין אֹהֶל מוֹעֵד וּבֵין הַמִּזְבֵּחַ וְנִתַּתְּ שָׁמָּה מַיִם. וְרָחֲצוּ אֶהְרֹן וּבָנָיו מִמֶּנּוּ אֶת יְדֵיהֶם וְאֶת רַגְלֵיהֶם. בְּבֹאֵם אֶל-אֹהֶל מוֹעֵד וְרָחֲצוּ מַיִם"** (שמות ל, יח-כ)...

אם נתבונן, נראה לפחות ארבעה דברים, ש'הכיור'

מעין החכמה

בעיקרון להתקשט ולהתייפות ודבר זה (במצבים מסויימים) נותן כח ליצר הרע!

3. כתב הגה"ק המוהר"ש (דיבורי מוהר"ש - שמות, עמוד קצד), וזתו"ד: כאשר רצה משה רבינו לבנות את הכיור באו נשות עם ישראל והביאו לו את המראות שלהם.

נגלה הקב"ה על משה ואמר לו: **משה, המראות הללו גרמו במצרים לשלום בית! ולקירוב הדעת בין הבעל לאשה, ואין דבר החביב בעיני יותר**

משה רבינו סירב לקבל בטענה שאיך אפשר לעשות כלי קודש ממראות העשויות

העיד בינך ובין אשת נעוריך אשר אתה בגדתה בה והיא חברתך ואשת בריתך" (מלאכי ב, יד)

ובגמרא הקדושה (גיטין ז:): למדו מכאן שכל המגרש אשתו ראשונה אפילו מזבח מוריד עליו דמעות.

ונשאלת השאלה, למה דוקא מזבח מוריד דמעות, למה לא שאר כלי המקדש, כגון הכיור, השולחן, המנורה, הארון וכו'? אלא הענין הוא, שדוקא המזבח מוריד דמעות, כי הוא כאומר: מספיק קרבנות הביאו עלי, ולכן אני לא צריך יותר קרבנות.

כי בגירושין מי הקרבנות? הילדים, ולכן המזבח דייקא מוריד דמעות, כי יש עלי מספיק קרבנות, אני לא צריך שיביאו עלי קרבנות נוספים...

סיפר הגה"צ רבי שלום שברון (הובאו דבריו בספר שאל אביך ויגדך - חלק ב עמוד קד, לגאון רבי ישראל שפיגל, וז"ל:

אחד מהגאונים המפורסמים בדורות האחרונים היה הגאון רבי מאיר שמחה מדווינסק זצ"ל בעל 'האור שמח' על הרמב"ם. פעם אחת נכנס אליו מקורבו הגביר ר' יוסף שרשבסקי, ונתגלה לפניו מחזה שלא יאומן: הרב רוקד במעגל עם בעל, אשה והילד שלהם. גדול הדור, 'האור שמח' מחזיק ביד אחת את הבעל ובידו השניה את הבן והבעל והבן מחזיקים בידי האשה!

ר' יוסף ממש לא ידע את נפשו מרוב תדהמה לנוכח חזיון בלתי שכיח שכזה והיה כולו תמיהה גדולה. והנה, לכשנסתיים הריקוד וכולם התיישבו, סיפר לו רבי מאיר שמחה מה שקרה: **הבעל** ואשתו באו אתמול לפניו כדי לקבל גט.

הבעל הרצה את טענותיו, והאשה שטחה את טענותיה. ואז שאל אותם רבי מאיר שמחה:

משלום בית! ולכן קבל מהן ועשה את הכיור!

ומכיון שהכיור נבנה משלום בית נבוא לבאר ברוח זאת את שתי הרחיצות שהיו בו:

רחיצת הידים - באה ללמדנו - אל תקמץ את ידך מלתת את מבוקשה של אשתך. כי הרוצה לזכות ולחיות בשלום אמייתי עליו לעקור את מדת הקמצנות, ולקנות את מדת הנדיבות.

ובפרט, עליו לנהוג בנדיבות עם אשתו וילדיו, וכמו שציוו אותנו חכמינו הקדושים (חולין פד:), וככתוב בספר תהלים: "טוב איש חונן ומלוה יכלכל דבריו במשפט" (תהלים קיב, ה).

ומפסוק זה למד רב עזריא: לעולם יאכל אדם וישתה - פחות ממה שיש לו (היינו מהיכולת הכספית שלו). וילבש ויתכסה - במה שיש לו. ויכבד אשתו ובניו - יותר ממה שיש לו! שהן תלוין - בו. והוא תלוי - במי שאמר והיה העולם.

לכן הדבר הראשון הוא **הכיור** - לזכך את הידים ולהרגילן רק לתת, לתת ולתת - יהודי צריך להתרגל לתת. את התיבה 'ונתנו' קוראים ישר והפוך משני הצדדים, ללמדנו - אם נותנים מקבלים בחזרה, אם לא נותנים אין מאיפה לקבל...

רחיצת הרגלים - מרמזת על העזרה בבית ללא עצלות, המתבקשת על ידי הליכת הרגלים דוקא. וכן אחר שסיים את עניינו בחוץ, בתורה, תפילה ועבודת כפים, עליו להוליך רגליו לביתו, ולא להעדיף התרועעות עם חברים על פני בני ביתו, כי אין דבר כזה חבר - הוא יהיה הראשון שיבעט, לא כן האשה, היא החבר היחיד שיש לאדם.

ואשתו של האדם נקראת בדברי הנביא 'חברה', שכך נאמר: "ואמרתם על מה על כי ה'

ולמרות שהוא בנה עשרה כירות, את כולם הוא עשה מנחושת! אפילו לא אחד מזהב!

ונמשיך בביאור:

ומאותה עת בה נעשה הכיור נצטוו הכהנים לקדש ידיהם ורגליהם קודם תחילת העבודה.

וזה לשון הרמב"ם:

'מצות' עשה לקדש כהן העובד ידיו ורגליו, ואחר כך יעבוד. שנאמר: "וְרָחַצוּ אֶהָרֶן וּבְגָדוֹ מִמַּנְהוּ אֶת־יְדֵיהֶם וְאֶת־רַגְלֵיהֶם" (שמות ל, יט). וכהן שעבד ולא קידש ידיו ורגליו שחרית חייב מיתה בידי שמים, שנאמר: "וְרָחַצוּ מֵיִם וְלֹא יָמָתוּ" (שם פסוק כ). ועבודתו פסולה בין כהן גדול בין כהן הדיוט.

ומנין שעבודתו פסולה? שנאמר: "חֵקֶךָ עוֹלָם לוֹ וְלִזְרְעוֹ לְדֹרֹתָם" (שם פסוק כא), ובבגדי כהונה הוא אומר: "וְהִיָּתָה לָהֶם כְּהִנָּה לְחֻקֹּת עוֹלָם" (שם כט, ט),⁴ מה מחוסר בגדים מחלל עבודה, אף מי שלא רחץ ידיו ורגליו מחלל עבודה'...

ד. מצאנו לרמב"ם שכתב כך (הלכות בית הבחירה פ"א הי"ח):

'המנורה וכליה, והשולחן וכליו, ומזבח הקטורת וכל כלי שרת, אין עושין אותן אלא מן המתכת בלבד, ואם עשאום של עץ או עצם או אבן או של זכוכית פסולין.

היו הקהל עניים עושין אותן אפילו של בדיל, ואם העשירו עושין אותן זהב, אפילו המזרקות והשיפודין והמגרפות של מזבח העולה והמדות אם יש כח בציבור עושין אותן של זהב, אפילו שערי העזרה מחפין אותן זהב אם מצאה ידם'.

והנה, היו מספר תקופות שבהם היו עם ישראל עשירים, ולכן הם עשו את הכלים הללו מזהב, אך בכל זאת, בכל אותן התקופות, הכיור מעולם לא השתנה והוא נשאר עשוי מנחושת! וכמו שמצאנו בזמן שלמה המלך: "וַיַּעַשׂ עֲשָׂרָה כִּירוֹת נְחֹשֶׁת" (מלכים א, ז, לח) - למרות ששלמה המלך היה עשיר גדול, והזהב היה בעיניו כחול,

מעין החכמה

נשאר מעתה יתום חי, בלי אבא, בלי אמא. התחיל הילד לבכות גם הוא, ואחריו פרצה האם בבכי מר, וכשכולם בכו - התייפח גם האבא, ואז החליטו שניהם לא להתגרש וכולנו יחד התחלנו לרקוד מרוב שמחה!...

4. אין אנו מסוגלים להבין איזו קדושה היתה בבגדי הכהונה. וכדי לקרב זאת אל השכל נכתוב:

ויילדים יש לכם? השיבו: כן, יש לנו בן אחד. ואצל מי יהיה הבן אחרי הגט, אצל האבא או אצל האמא? - שאל רבי מאיר שמחה כאילו לעצמו, ומיד ענה להם: תבואו אלי מחר ביחד עם הילד.

ואכן, למחרת שוב באו והילד אתם. נטל הרב את הילד והושיבו על ברכיו והתחיל לבכות. בני - אמר הרב - אתה

והוא קם ללכת, ולפתע נעמד כהלום רעם: 'רגע! מה עם הפנים? הרי גם הפנים של הכהנים היו מגולות, אם כן איך הם התקדשו?...'
והוא המשיך בחיפושים...

אב המשפחה נאנח באנחת רווחה: 'ברוך השם הבנתי! גופם של הכהנים התקדש בלבישת בגדי הכהונה שכיסו אותם, והידים והרגלים התקדשו בקידוש הידים מן הכיור.'

חמש אותיות מנצפ"ך

באותיות התורה, ואזנים השומעות קול תורה, כבר מקודשות ולא נצרכות כלל להתקדש?
המחשבה תפסה אותה ומילאה את לבו. 'כן! נראה לי שזו התשובה.'

מחשבה חלפה במוחו: 'מי אמר, בעצם, שצריך בכלל לקדש את הפנים. אולי דוקא הגוף הקשור יותר לחומר הוא צריך קידוש, אך הפנים שיש בהן עינים המביטות

מעין החכמה

יש סיפור נפלא מהרה"ק בעל ה'אהבת ישראל' מוויזניץ זיע"א, שפעם באה לפניו אשה שהפילה עובריה רח"ל וביקשה להתברך שלא תפיל עוד, בירך אותה הרבי בברכת קודש שתזכה לזרע של קיימא לעבודתו ויראתו.

סיפר הגאון הגדול רבי משולם דוד סולוביצ'יק זיע"א (שיעורי רבינו משולם דוד הלוי - דרוש ואגדה, עמוד רכז), וז"ל:

הגר"א היה עני מאוד והשכנות שריחמו על אשתו הפצירו בה שתתגרש.

אולם האשה לא הסתפקה בזה וביקשה שוב שהרבי יבטיח לה שלא תפיל עוד, ענה לה הרבי: להבטיח איני יכול. אך האשה שהיתה קשת רוח וטרודה ביגונה לא ויתרה, וכיון שאין אדם נתפס בשעת צער אזהרה אומץ והשיבה: אם באמת אין הרבי יכול להבטיח הרי טוב, אולם אם הרבי יכול להבטיח ואינו עוזר לי אזי לא אמחול לו לא בעולם הזה ולא בעולם הבא!

אשת הגר"א לקחה ב' חולצות של הגר"א אחת שעתה כיבסה וגיחצה, והשנייה שהיה לבוש בה כבר כמה ימים ועדיין לא כיבסתה, ונתנה אותן לשכנות לבדוק אם יוכלו להכיר איזו חולצה היא המכובסת ואיזו שאינה מכובסת, ולא יכלו למצוא ההבדל ביניהן.

אמרה להם אשת הגר"א וכי מאדם כזה קדוש אתם מציעים לי להתגרש?

דבריה השפיעו על ה'אהבת ישראל' אשר הפשיל את שרוולו וקרא לה שתריח את ידו, ואמר את לשון המשנה (אבות פ"ה מ"ה): לא הפילה אשה - מריח בשר הקודש. שהרחת בשר קודש מסוגלת שלא תפיל האשה פרי בטנה, ולמותר לציין ששוב לא הפילה.

[ככל שהאדם מתקדש יותר, מותרות הגוף, הזיעה והכלוך, מתמעטים ביותר, עד שיכול להגיע למצב שגופו מתקדש קודש קדשים!]

וסיפר הגאון רבי אלעזר דוד פרידמן זיע"א (מפי ספרים סופרים - אבות חלק ב, עמוד קסו הערה ל, וז"ל:

הללו. וכמו שאמרו בזוהר הקדוש (וישב דף קפד ע"ב), וזתו"ד:

בשעה שיהודי או יהודיה הולכים לישון בלילה הנפש האלקית שלהם מסתלקת מהם ועולה למעלה כדי להתחדש ולקבל כחות.

ומכיון שהנפש מסתלקת מן האדם נדבקים בו כחות הטומאה ומשרים עליו מרוחם - רוח הטומאה.

אך אל דאגה...

כשהנפש האלקית חוזרת לאדם מיד הוא מתעורר, ומגודל קדושת הנפש הנכנסת בגופו מסתלקים ממנו כחות הטומאה הללו.

וליתר דיוק: כחות הטומאה אינם נעלמים לגמרי, אלא מסתלקים מכל שטח גופו ומתרכזים בסוף אצבעות כפות ידיו (שהיי הציפורניים הם ה'בסיס' שלהם), ולכן הגם שעתה הוא ער - ידיו עדיין טמאות.

ומסיים הזוהר ואומר: והדרך לסלקם הוא רק על ידי נטילת ידים כהלכה, רק כך אפשר לסלק את כח הטומאה מהידים, ולזכות לטהרה!

ולפני שנמשיך, נעצור לרגע...

ויהי ביום השמיני...

שנה, בראש חודש ניסן הוקם המשכן, ואהרן הכהן החל לעבוד במשכן.

כמה ימים הוא התהלך רגוע, אך כשהגיע מוצאי שבת, והוא ישב כהרגלו לקרוא זוהר, מצא את עצמו קורא כך (זוהר, אידרא רבא - נשא דף קלו ע"ב): 'ותאנא, חמש גבוראן אינון, בהאי זעיר אנפין. ואסתלקו לאלף וארבע מאה גבוראן. ומתפשטאן בחוטמוי. בפומא. בדרועוי. בידין. באצבעין'...

עיניו נדדו מאליהם לביאור:

שורש כל הדינים הן חמש גבורות, והן סוד אותיות מנצפ"ך (העולות בגימטריא פ'ר'י דינים), והן מתגלות בגוף האדם בחמשה מקומות:

בחוטם מתגלית האות מ' דמנצפ"ך.

בפה מתגלית האות פ' דמנצפ"ך.

בזרועות מתגלית האות נ' דמנצפ"ך.

בכפות הידים מתגלית האות כ' דמנצפ"ך.

באצבעות מתגלית האות צ' דמנצפ"ך.

והנה, יש בכל זה חכמה הרבה, וכבר האריכו בספרים. אך לענייננו, עלינו לדעת שבכל בוקר ובוקר צריך כל יהודי להתמודד עם כחות הטומאה

בט"ו בניסן שנת 2448 לבריאת העולם יצאו עם ישראל ממצרים. ולאחר

והתקדים היה, שהם נכנסו למשכן, ללא שקידשו קודם לכן את ידיהם ורגליהם מן הכיור. וזה לשון המדרש (ויקרא רבה, פרשה כ - אות ט):

'בשביל ד' דברים מתו בני אהרן... ועל ידי שנכנסו בלא רחיצת ידים ורגלים...'

וביאר הגה"ק רבי יעקב טנגבוים זיע"א, וזתו"ד:⁵

כידוע מדברי האר"י ז"ל שעל ידי נטילת הידים מפרידים הקליפות והחיצונים הנאחזים בעשר אצבעות הידים... ומכיון שנדב ואביהוא לא קידשו ידיהם הם לא הפרידו את הקליפות והחיצונים וזה אשר גרם להם להקריב את זרה'...

ומכיון שהחשיבות של נטילת ידים, שחרית היא כל כך נוראה, נרחיב מעט...

באותו היום לקחו נדב ואביהוא בני אהרן איש מחתתו מלאה בגחלי אש ושמו עליהן קטורת ויקריבו לפני ה'. ומכיון שזה היה אש זרה, לכן נענשו ושני חוטין של אש יצאו מבית קודש הקדשים ונחלקו לארבעה, ונכנסו שנים - בחוטמו של זה, ושנים - בחוטמו של זה, ושרפום! (סנהדרין נב.).

וכך נאמר: "ויקחו בני אהרן נדב ואביהוא איש מחתתו ויתנו בהן אש וישימו עליה קטורת ויקריבו לפני ה' אש זרה אשר לא צוה אתם. ותצא אש מלפני ה' ותאכל אותם וימתו לפני ה'" (ויקרא י, א-ב).

והנה, למרות שמבואר בפסוק שהחטא היה שהקריבו את זרה, מצאנו במדרש שאמרו שהיה תקדים לחטא הזה, והוא אשר גרם להם בסופו של דבר להקריב את זרה.

אופן וצורת הנטילה

לסירוגין דוקא, מטעם שכאשר יוצק מים על ידו אחת אזי דולגת הרוח רעה לידו האחרת, וכן נעשה בשנית וכן בשלישית, ורק אחרי ג' נטילות כאלו נעקרת הרוח רעה ממקומה לגמרי והולכת לה.

וצריך להיזהר שהנטילה תהיה על כל האצבעות והכף יד, עד פרק

בספרנו חלב הארץ (חלק א - עמוד 359), הארכנו בזה ונעתיק מעט:

בזוהר הקדוש התבאר שבשעה שיהודי או יהודיה מתעוררים משנתם, שורה רוח רעה על ידיהם.

והרוח רעה הזו אינה סרה מעל ידי האדם עד שנוטל ידיו ג' פעמים

מעין החכמה

5. שמן אפרסמון (פרשת אחרי - ד"ה ובוה י"ל מאמרם. וראה שם שהרחיב בביאור כל דברי המדרש).

השפשוף לא יניח אצבעותיו כפופים למטה, אלא תיכף ומיד יזקוף ידיו ואצבעותיו למעלה, ויגביהם עד כנגד הראש, ואז (אחרי ההגבהה) יברך על נטילת ידים (ואולם אם צריך לנקבו יטול ידיו בלי ברכה, ואחר שיתפנה יטול ידיו ויברך).

וכן צריך שיהיו ידיו גבוהות וזקופות עד שיסיים הברכה, שלכך מברכים על נטילת ידים שהוא לשון התנשאות, כמו: "וינטלם וינשאם" (ישעיה סג, ט), ויזהר שכשיגביה שתי ידיו כנגד הראש, שיכניס קשרי הזרועות שהם אצילי הזרועות לפניו מן הגוף, וכן טוב הדבר שיפשוט שתי כפות הידים בעת הברכה, כמי שרוצה לקבל בהן איזה דבר, והוא לרמוז קבלת הטהרה בהן, שבכל אלו ההנהגות יש בהן עניינים עמוקים נוראים על פי סודם של דברים.

הזרוע (מלבד יום הכיפורים וטי' באב שאזי נוטלים עד סוף קשרי האצבעות).

וכתבו רבותינו הפוסקים שכאשר בא ליטול ידיו שחרית יקדים ליטול את ידו הימנית באופן שימלא את הכלי ביד ימינו וימסרנו לשמאלו (כדי שממנה ישפוך על יד ימינו תחילה), ויצוק על ימינו, ואחר כך יאחז הכלי ביד ימינו ויצוק על שמאלו, וישוב על פעולה זו ג' פעמים רצופות.

וטוב שלא ימסור מיד שמאל ליד ימין אלא יניח את הכלי על גבי הקרקע או על גבי השיש ויקח בידו הימנית את הכלי בחזרה ואז יטול בה לשמאל, וזאת כדי להראות הכנעה לשמאלית כנגד הימנית שהוא כאדון הגוזר על עבדו לשמשו.

אחר שנטל ידיו לסירוגין ישפשף את ידיו זו בזו ג' פעמים, ואחר

כלי מלחמה הולכים ומתגלים...

שעל ידי נטילת ידים שחרית כדין וכהלכה מסלקים לגמרי את כחות הטומאה מהגוף, ומשרים עליו רוח קדושה וטהרה.⁶

שנים חלפו מאותה עת בה כתב רבי שמעון בר יוחאי את ספרו, וכבר התגלה בכל העולם הסוד הגדול הזה -

מעין החכמה

בספר ישעיה נאמר: "בְּכָל-צָרְתְּךָ לֹא צָר וּמְלֶאךָ פָּנֶיךָ הוֹשִׁיעַ בְּאַהֲבָתוֹ וּבְחַמְלָתוֹ הוּא גֹאֲלֶם וַיִּנְטְלֶם וַיִּנְשָׂאֵם כְּלֵי־יָמִי עוֹלָם" (ישעיה סג, ט).
והמילים: וַיִּנְטְלֶם וַיִּנְשָׂאֵם, רומז ענין נטילת ידים כמובא בטור או"ח

6. כתב הגה"ק רבי אהרן ראטה זיע"א בספרו שולחן הטהור (מאמר טהרת המים - עמוד קמב), וזה לשונו [והגם שהוא כתב את זה בהקשר לנטילת ידים לסעודה, נראה שהוא הדין גם לכאן]:

פרשת כי תשא - כלי מלחמה הולכים ומתגלים

וזה פירוש הפסוק: "אָוֹן יִחַשֵׁב עַל מִשְׁכְּבוֹ, יִתְיַצֵּב עַל דְּרָךְ לֹא טוֹב, רָע לֹא יִמָּאֵס" (תהלים לו, ה) - כאשר יהודי מוריד רגליו לארץ קודם נטילה, הרי הוא במצב של 'יִתְיַצֵּב עַל דְּרָךְ לֹא טוֹב', וזה יכול להביאו חלילה ל'רָע לֹא יִמָּאֵס' - ובמקום לחיות חיי תורה וקדושה הוא חי חיי חומר ותאוה כל אותו היום...

אב המשפחה עצר וסיכם את הדברים:

מנצפ"ך הן שורש הדינים, והן מתגלות בגוף האדם בחמשה מקומות, בחוטם, בפה, בזרועות, בכפות הידים ובאצבעות. ואנו מכניעים אותן על ידי נטילת ידים שחרית. ובמקדש הכניעו אותן על ידי קידוש הידים והרגלים בכיור.

ושוב נעצרה מחשבתו: הרי כחות הדין שורים גם על החוטם והפה, ואיך מכניעים אותם?...

והוא המשיך בחיפושים...

אך, גם אם הצליחו לסלק מן הגוף את אחיזת הטומאה, העולם בכללותו הלך ונסוג אחור בצעדי ענק... רוחות של טומאה, כפירה וזימה החלו לנשוב בעולם... וצדו נפשות נקיים לרבבות ואלפים...

והקדוש ברוך הוא החומל על בריותיו, החליט שהגיע הזמן לגלות לבניו אהוביו כיצד אפשר להשתמש ב'כלי הנשק' הזה ששמו 'נטילת ידים' בשלימות... ובחר לגלות סודו ביד הגה"ק רבי משולם זושא מאניפולי זיע"א...

וכך הוא גילה (אגרא דפרקא - אות ט):

בשעה שהאדם מתעורר משנתו יזהר שלא להוריד רגליו מן המיטה קודם שיטול ידיו. כי בהציג האדם רגליו על הארץ בלא נטילה אזי חס ושלום הוא נותן כח לנפש הבהמית לרדוף אחריו ולהסיתו.

מעין החכמה

שורש המתקה של כל הגבורות הנמתק מהם כל מיני צרה, ושורש טהרתן של ישראל הקדושים על ידי השלשה שמות הללו.

וכן אם מקיימים ישראל הקדושים מצות נטילת ידים, אז נשפע עליהם אהבה וחמלה רבה, וקדושה יתירה, להיטהר מטומאתם ולגאלם מן החיצונים...

(סימן קסב), וזה 'בְּכָל-צָרָתְסִי' - שעולה צרתם של ישראל עד למעלה ראש כביכול, וראה הקב"ה גודל התגברות החיצונים בעוונותינו הרבים, לכן תיקן להם נטילת ידים, 'וַיִּנְטְלִים' - שהוא הנטילה, 'וַיִּנְשָׂאִם' - זה נשיאות ידים למעלה...

וכן תראה כי 'וַיִּנְטְלִים וַיִּנְשָׂאִם כָּל-יְמֵי עוֹלָם' - עולה ראשי תיבות כמספר קיי"ב, שזה

רחיצת פניו ידיו ורגליו

אופנים שהם: מחשבה, דיבור ומעשה. וזאת החל מהכנת הגוף וכלה בהכנת הנפש. אשר על כן האיש הירא את דבר השם וחפץ בקרבתו יתברך יזהר מאוד שתיכף בקומו משנתו יכין עצמו כראוי לעבודת בוראו כדי לעמוד לפני קונו בגוף נקי והדור ובמראה מכובד, בבחינת: "ברכי נפשי את ה' וכל קרבי את שם קדשו" (תהלים קג, א).

הנה מטעם זה כתבו רבותינו הפוסקים שמכלל ההכנה למצוות בחלק המעשה צריך כל אדם להיות נזהר שבבוקר בעת עומדו משנתו, אחר שנטל ידיו כהלכה, לתת אל לבו להכין עצמו כראוי בכמה דברים שהם: רחיצת פניו וידיו, רחיצת פיו, נקיון פנימיות גופו - קרביים ובני מעיים, ומראה כללי נקי ומסודר.

וכבר נודע שעיקר נקיות וטהרת האדם אינה אלא על ידי ביאתו במים, דוקא, הן בחלקים מגופו כגון: פנים,

במהלך החיפושים הוא פתח את מסכת שבת (נ:), הוא למד כך: 'תניא, רוחץ אדם פניו ידיו ורגליו בכל יום בשביל קונו, משום שנאמר: "כל פֶּעַל ה' לְמַעַנְהוּ" (משלי טז, ד).

והרמב"ם הביא את דברי הברייתא הזו להלכה. וזה לשונו: ⁷ 'שחרית רוחץ פניו ידיו ורגליו ואחר כך יתפלל.

וכתב האר"י ז"ל בשער הכוונות, וז"ל: ⁸

ולכן צריך לרחוץ גם את הפנים והידיים, כי כל מקומות אלו הם מקום אחיזת הקליפות בקדושה דאדם דעשיה'... ⁹

ובספרנו חלב הארץ (חלק ב - עמוד 47) הארכנו בזה וכתבנו כך:

כבר ביארנו שעיקר המשכת הקדושה והשראת השכינה על האדם תלויה מאוד בהכנתו לקראת כל מצוה ומצוה בג'

מעין החכמה

וכדברים הללו כתב במפורש הגה"ק רבי רחמים שרים זיע"א (שערי רחמים, חלק א - תשובה קנא), וז"ל: ישנם כמה מדרגות, ובמדרגת אדם דעשיה דקדושה (רוצה לומר בבי"ע), יש בפנים אחיזה לקליפות. וראיה לזה שיש אחיזה בפנים בבי"ע, יען כל יום בדי' חלקי המעשה יפנה וציצית ותפילין... נמצא שיש אחיזה בפנים בבי"ע, עיי"ש.

7. הלכות תפילה ונשיאת כפים (פ"ד ה"ג).

8. שער הכוונות (דרושי סדר שבת, דרוש א - ענין קבלת שבת).

9. ולמרות שכאן האר"י ז"ל מדבר על סדר רחיצת הגוף בערב שבת, אך עם כל זה, הדבר ברור שיש אחיזה לחיצונים גם בפנים ולכן צריך לרחוץ אותם.

והוא כדי להעביר הרוח רעה שבא אל האדם בשעה שישן, שכן נודע שאין הרוח רעה סרה אלא על ידי רחיצה במים דוקא, ועל ידי עירווי לסירוגין ג' פעמים...

וכאן המקום לעורר על המנהג אשר נתפשט בכמה מקומות שחושבים שאין חובה ברחיצת הפנים בבוקר אלא סבורים שרק נטילת ידים של שחרית היא חובה, ועל כן אינם רוחצים פניהם בעת קומם משנתם, ולכל היותר רוחצים את עיניהם עם מעט דמעט מים שאין בהם כדי לרחוץ יד אחת, והם רוחצים בהם שתי ידיהם ופניהם. וכן כאשר ישנים ביום אינם רוחצין פניהם כלל. והגרוע מכל שרוחצים ידיהם בכיור הנמצא בבית הכסא, שהנהגה פסולה היא זו, שכן לא הועילו כלום בתקנתם כיון שמשאירים את הרוח רעה על ידיהם, ובמקום שיתקנו ויטהרו את ידיהם ברחיצתן במים, המזה מוסיפין טומאה על ידיהם, ונמצאו מקלקלין ולא מתקנים אלא יטלו ידיהם בחדר שאין בו בית הכסא וטוב שגם ירחצו פניהם שם.

על כן צריך האדם ליטול ידיו שחרית בעת קומו משנתו כהלכה, ואחר כך לרחוץ את הפנים כיאות, וזאת כדי להסיר הסיגים והפסולת וכל רושם של שינה וסרך טומאה המעכבים בעד הקדושה להאיר בתורה, ונראה שטוב להקפיד לרחוץ פניו ג' פעמים שיש בזה תוספת טהרה ומעלה וחשיבות.

ונרחיב עוד בטהרת הפנים...

ידים, רגלים וכדו', והן בביאת כל גופו במים, והטעם שעיקר נקיון וטהרת האדם הוא על ידי המים, מצינו כמה טעמים ברבותינו:

א. משום שרק על ידי המים מגיע הגוף לידי נקיון מעולה ללא כל רבב של טינופת וכדו' ובכך יהיה ראוי יותר לעמוד לפני קונו.

ב. שכן נודע שאין הרוח רעה והקליפות סרים ומתרחקים מן האדם, אלא על ידי רחיצת אבריו וביאתם במים המטהרים שהם בחינת חסדים.

ג. מטעם שרק על ידי המים יכול האדם להוסיף על עצמו קדושה, כשם שהכהן העובד בבית אלהינו יתברך בכל בוקר קודם עבודתו היה רוחץ ידיו ורגליו במים כן ממש כל יהודי העומד לשרת לפני אלהינו יתברך צריך לנקות ולטהר גופו במים, 'מים' דוקא לפי שבכח המים לטהר ולקדש את האדם.

והנה ראשית ההכנה שצריך האדם להכין עצמו לעמוד לפניו יתברך הוא לרחוץ פניו וידיו בכל יום שחרית, שכן אמרו בגמרא הקדושה (שבת נ:): תניא, רוחץ אדם פניו ורגליו בכל יום בשביל קונו, משום שנאמר: "כל פעל ה' למענהו" (משלי טז, ד).

וכתב בספר קב הישר (פרק יג) טעם נוסף לרחיצת פניו וידיו בכל שחרית

כיצד רוחצים פנים?

ואחר כך ירחוץ השינים - ויכוין גם כן לטהר שהם הכלי של אותיות זשסר"ץ היוצאים מן השינים.

ואחר כך חלל הפה.

והלשון הוא הכלי לאותיות 'דטלנ"ת', החיך כלי של אותיות 'גיכ"ק', ואחר כך הגרון לטהר הכלי שיוצאים ממנו אותיות 'אחה"ע' שהוא הגרון - והכוונה לטהר הכלים האלו אשר טימא אותם והשתמש בהם לדברים המכעיסים את הבורא יתברך, בלשון הרע וכיוצא בו שיהיו נקיים וטהורים בצאתם בתפילה ויהיו ראויים להצטרף אחת אל אחת להיות לכתר על ראש מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא.

והשיטה השניה היא מופיעה בספר ליקוטי מהרי"ח (סדר רחיצת פניו ידיו ורגליו):

בשעה שרוחץ אבריו ירהרה הפסוקים הללו בלבו ויועיל לו. ואלו הם הפסוקים:

אחר שרחץ ידיו ג' פעמים, ימלא ידיו במים ויחשוב: "יְדֵי וְגִלְגֵּי זָהָב מְמֻלָּאִים בְּתַרְשִׁישׁ" (שיר השירים ה, יד), ויכוין בראשי תיבות מְמֻלָּאִים בְּתַרְשִׁישׁ שהם מ"ב.

בספרנו חלב הארץ (חלק ב - עמוד 53) הבאנו שישגן ב' שיטות כיצד רוחצים את הפנים:

שיטה ראשונה, היא שיטת המקובל האלקי רבי מאיר פפיראש זיע"א, וזה לשונו:¹⁰

כשבא ליטול [פירוש - לרחוץ] את הפנים יטול [ירחץ] כסדר הזה:

תחילה יטול מקומות הקדושים של התפילין דהיינו מקום שימוחו של תינוק רופס' - מקום הנחת התפילין של ראש.

ואחר כך יטול מקום שהקשר של התפילין עליו מאחוריו למעלה מהעורף כי גם שם מקום קדושה והראיה שהראה הקדוש ברוך הוא למשה קשר של תפילין.

ואחר כך ירחץ מקום הנחת תפילין של יד - מקום התפוח שבצצם (מקום הקובאד"ו).

ואחר כך ירחץ הפנים שנעשה 'בצלם אלהים'.

ואחר כך נוטל השפתים - ויכוין לטהר ולנקות היטב השפתים שהם הכלי לאותיות 'בומ"ף' היוצאים מן השפתים שיאירו באור בהיר בצאתם אחר כך מהשפתים בתפילה שיתפלל אחר כך.

מעין החכמה

10. אור צדיקים (סימן א - אות ז).

פרשת כי תשא - מעלת הטבילה במקוה

ואחר כך ירחץ שפתותיו ויחשוב: "שִׁפְתֹתַי וְשׁוֹשְׁנֵי גִטְפוֹת מוֹר עֲבָר" (שם).

ואחר כך ירחוץ פיו ויחשוב: "מַעְיֵי עֵשֶׂת שֵׁן מַעְלַפֶּת סְפִירִים" (שם פסוק יד).

וכשמגב פניו ויחשוב: "פְּנֵיהֶם פָּנֵי אָדָם וּפְנֵי אֲרִיָּה אֶל־הַיָּמִין לְאָרְבַּעַתָּם" (יחזקאל א, י).

ואחר כך ירחוץ מצחו ויחשוב: "רֵאשׁוֹ כַּתֵּם פִּז קוֹצוֹתָיו תִּלְתְּלִים שְׁחָרוֹת כְּעוֹרֵב" (שם פסוק יא).

וכשרוחץ עיניו ויחשוב: "עֵינָיו כְּיוֹנִים עַל אֲפִיקֵי מַיִם רַחְצוֹת בְּחֶלֶב יִשְׁבוֹת עַל מְלֵאת" (שם פסוק יב).

אחר כך ירחוץ לחייו ויחשוב: "לְחֵי קְעוּרוֹגַת הַבֶּשֶׂם מַגְדְּלוֹת מְרַקְחִים" (שם פסוק יג).

מעלת הטבילה במקוה

והנה, סגולתם של עם ישראל על פני כל שאר העמים היא לא מתבטאת רק בכך שיש להם נשמה קדושה, אלא גם בכך שהגוף הגשמי שלהם הוא גוף קדוש, בבחינת: 'בשר קודש'.

גופו של האדם מורכב מארבעה חלקים: עור, בשר, גידים ועצמות, וככל שאדם יותר מקדש את עצמו, כך הקדושה חודרת לחלקים הפנימיים יותר שבגופו ומגיעה אפילו עד עצמותיו, ואף עד המוח שבתוך העצמות.

זו הסיבה שהרבה אנשים מקפידים מאוד לטבול בכל יום לפני תפילת שחרית במקוה טהרה ולא יותרו על כך בשום אופן שבעולם, משום שהם לא רוצים שהקדושה תסתלק מעל בשרם, ואחד הדברים שיש להם את

מכל זה מבואר, ששורש הגבורות מנצפ"ך, שמהן משתלשלים הדינים ויצר הרע, מתגלין בחמשה מקומות בגוף, ועל ידי רחיצת פניו ורגליו (כפי גדרי ההלכה) הרי הוא מטהר את המקומות הללו.

והנה מצאנו להגה"ק רבי שלום פרלוב זי"ע"א שכתב כך (משמרת שלום - עמוד ג, מהדורא חדשה):

מי שטובל במקוה קודם התפילה מרויח בזה סברת הרמב"ם שצריך בכל יום לרחוץ פניו ורגליו.

ומכיון שהגענו לכאן נעתיק את דבריו של אבא מארי עט"ר רבינו יורם מיכאל אברג'יל זי"ע"א (בצור ירום, חלק ט - עמוד 65), וז"ל:

על עם ישראל נאמר: "וְהֵייתָם לִי סִגְלָה מִכָּל־הָעַמִּים כִּי לִי כָּל־הָאָרֶץ" (שמות יט, ה).

אדם קיבל מתנה יקרה, אברים בהשאלה, ולכן עליו לנצל את זה היטב ולנסות ולהשקיע את כל כחו ומרצו ללמוד את כל ארבעת החלקים שיש בתורה, שהם: פשט, רמז, דרש וסוד (שסימנס פרד"ס).

ובזה הוא יקדש את גופו שהרי גופו של האדם מורכב מארבעה חלקים: עור, בשר, גידים ועצמות, וכנגדם יש בתורה ארבעה חלקים, וכל חלק מארבעת חלקי הגוף הללו נשמר בקבר בזכות אחד מארבעת החלקים בתורה שאדם למד.

הכח לקדש את בשר האדם זו הטבילה במקוה טהרה.¹¹

גופו ואבריו של האדם נתונים לו בהשאלה בלבד למשך השנים שנקצב לו לחיות בעולם הזה, וכאשר תם זמן ההשאלה מיד הקב"ה נוטל אותם בחזרה והאדם נפטר לבית עולמו. לכן כל עוד שלא תם זמן ההשאלה והאברים עדיין נמצאים ברשות האדם, כדאי לו לנצל אותם לדברים שבקדושה ולא לבזבז אותם לדברי שטות חלילה...

מעין החכמה

וממילא כל העבודה הרוחנית שיעשו בהם בהמשך היום תקובל ברצון לפני ה'.

וכן מצינו להרמח"ל ע"ה באגרותיו הקדושות (אוצרות רמח"ל - עמוד שטו), שהעיד על עצמו בגודלו, שמה שזכה לכל השגותיו הנפלאות והגילויים הנוראים שהיו לו זהו משום שהיה זהיר ביותר לעמוד תמיד בטהרה על ידי טבילת מקוה.

לעומת זאת, כשאדם לומד תורה ומתפלל ללא טהרה וטבילת מקוה, שולטת הטומאה והס"א בכל מעשיו, ועשויה לגרום לו לבוא לידי הרחורים רעים ותאוות זרות ואפילו לידי אפיקורסות רח"ל, כמו שכתב בספר הקדוש מאור ושמש (תחילת פרשת אמור) שמה שגרם לשבתאי צבי ואנשיו ליפול לידי אפיקורסות ולכפור בה' ובתורתו, אף על פי שהיו תלמידי חכמים מופלגים ומקובלים גדולים, זהו משום שלא היו זהירים לטהר את עצמם בטבילת מקוה, ועסקו בתורה שלא בטהרה.

11. וראה מה שהרחבנו בספרנו אמרי נועם (פרשת כי תשא - מאמר א), שכל זמן

שאברי גופו של האדם אינם טהורים כראוי ממילא גם המצוות שהוא מקיים על ידיהם נפסלות ואינן עולות לרצון לפני ה', וכפי שמדמה זאת הרה"ק ר' אברהם מסוכוטשוב (בעל ה'אבני נזר') לכהן שעבד את עבודתו במקדש בכלי שרת טמאים - שעבודתו פסולה, וכדי שעבודתו של הכהן תקובל ברצון לפני ה' ההכרח הוא שהיא תיעשה בכלי שרת טהורים. וכמו כן ממש הוא בעבודת ה' של כל יהודי, שרק כאשר עבודתו הרוחנית תיעשה באברים (כלי שרת) קדושים וטהורים, היא תקובל ברצון לפני ה'.

לכן תיקן מרן אור שבעת הימים הבעל שם טוב הקדוש לכל ההולכים בדרכו, לטבול את גופם במקוה טהרה בכל יום ויום עוד קודם שיתפללו ויעסקו בתורה, כדי שעל ידי טבילה זו יטהרו את אברי גופם מכל רבב של פגם, ויעשו כלי שרת קדושים וטהורים,

"אף בשרי ישכון לבטח" (תהלים טז, ט), ואין הרימה והתולעה, יכולות לשלוט בהם.¹²

חלק הפשט שבתורה מגין בקבר על עורו של האדם.

לפני מספר שנים העלו את גופו הטהור של הגאון הקדוש רבי משה כלפון הכהן זצוק"ל מתוניס, לאחר שהיה קבור שם כששים שנה, כדי לקבור אותו בארץ ישראל. כשהוציאו את גופו מן הקבר מצאו את גופו שלם וטרי ממש כמו גופו של אדם

חלק הרמז שבתורה מגין על בשרו.

חלק הדרש שבתורה מגין על עצמותיו.

וחלק הסוד שבתורה מגין על גידיו. משום כך, על הצדיקים האמיתיים שזוכים ללמוד את כל ארבעת חלקי התורה נאמר:

מעין החכמה

עשה כן היהודי, נכנס אל רבי מרדכי דוב - שהיה עוד כבן י"ב שנים ומצאו שקוע בלימודו. סיפר לו היהודי את כל הענין.

נאנח רבי מרדכי דוב ואמר: אילו היה סבי בבית היה מושיעך, אבל אני מה אוכל להושיעך?

פרץ היהודי בבכי מר ואמר: אם באמת אינכם יכולים להושיע לי - אין לי שום טענות עליכם. אבל אם יש בידכם לעשות לי טובה ואינכם עושים - לא אמחל לכם לעולם!!!

נרעד רבי מרדכי דוב... ואמר ליהודי: אל תבכה הַדְּלֵק הפנס ונלך למקוה, היתה זו שעה מאוחרת בלילה, קור עז שרר בחוץ ומי המקוה היו כמעט קפואים, כשהגיעו למקוה נכנס רבי מרדכי דוב וירד למקוה...

שעה ארוכה חלפה ורבי מרדכי דוב לא יצא מהמים... החל היהודי לחשוש לחייו של רבי מרדכי דוב... היהודי פשט את מלבושיו ורצה לירד ולהצילו, ופתאום הרגיש ביד שתופסת בו ומעמידה אותו על מקומו...

עוד שעה ארוכה מורטת עצבים עברה על היהודי, ולפתע, הוא רואה

12. ובנוסף יש להם כח להגין על יהודים אחרים. ובענין זה מסופר על הגה"ק רבי מרדכי דוב מהארסטסיפל, שבעוד בהיותו קטן נתייתם מהוריו, ועבר להתגורר אצל סבו הגאון הקדוש רבי יעקב ישראל טברסקי.

שעת ערב מאוחרת, עת ישב הנער רבי מרדכי דוב ושקד על תלמודו, נשמעו קולות בכי בחלל הבית.

שם, במפתן הבית עמד יהודי עני וסיפר שמכיון שלא שלם לפרץ את דמי החכירה של בית המרוז, שלח לו הפרץ את משרתו להודיע לו שעליו לשלם לו את הכסף עד סוף החודש ואם לאו...

ובינתים, כדי שהיהודי לא יהנה מבית המרוז, הורה הפרץ לעקור משם את כל החלונות...

המשיך היהודי והתייפח: ללא החלונות קר **לילדי** מאוד! הצינה והכפור חודרים לביתי. וללא הכסף לתשלום החוב צר לי בלב מאוד... איך אתמודד מול רשותו של הפרץ?

הרבנית, אשתו של רבי יעקב ישראל, אמרה ליהודי: האדמו"ר רבי יעקב ישראל לא נמצא בבית, אך אם תשמעני, לך אל נכדי רבי מרדכי דוב והוא יוכל להושיעך!

מסילות אל הנפש

פרשת כי תשא - אלו דברים צריכים נטילה במים

משנה גמרא והלכה הן בבקיאות והן בעיון, איש איש כפי יכולתו. ולאחר כל זאת יש להשתדל ללמוד גם את חלק הנסתר של התורה, וכן את תורת החסידות. ומי שיחסר לו חלק מסויים בתורה, יצטרך לחזור בגלגול כדי להשלים זאת... עיי"ש באורך דברים נפלאים.

ונוסיף עוד כמה פרטים...

חי. הסיבה לכך היא, משום שרבי משה כלפון היה בקי עצום בכל חלקי התורה, ובכלל זאת גם חלק הסוד שבתורה, והם אלו שהגנו על גופו בקבר. מכאן צריכים אנו ללמוד שאסור לזלזל חלילה בשום חלק מארבעת חלקי התורה, וחובתו של האדם היא ללמוד את כל חלקי התורה.

צריך ללמוד היטב תורה נביאים וכתובים עם פירוש רש"י. וכן

אלו דברים צריכים נטילה במים

אלו דברים צריכים נטילה במים: הקם מהמיטה. והיוצא מבית הכסא (שירותים) ומבית המרחץ (מקלחת). והנוטל ציפורניו. והחולץ מנעליו. והנוגע ברגליו. והחופף ראשו.

השולחן ערוך סידר את הלכות נטילת ידים בסימן ד. ושם, בסוף הסימן הוסיף עוד כמה דברים שהעושה אותם צריך ליטול ידיו. וכך הוא פסק (שם סעיפים יח-ט):

מעין החכמה

פני... פחד כמוס, רגשות חרדה ותחושות אימה מילאו את לבי...

אז עלה בדעתי כי זהו עונש משמים על אשר התעללתי בך, והפקרתי את משפחתך לקור ולשלג, דעכי החלטתי לוותר לך על החוב הכספי ולהתקין שוב את החלונות... ובאותו רגע ממש שהחלטתי בלבי כך, סרו הידים מעל צוארי!

היהודי הנרגש חזר לביתו של הגה"ק רבי יעקב ישראל, ומצא שם את רבי יעקב ישראל, כשסיים לספר לסב על מעשי נכדו, נאנח ואמר: הנער הקטן כבר הקדים מאוד למסור נפשו בעד אחרים!... (מרשימות הגאון רבי יעקב ישראל קפלהולץ זיע"א. והובאו דבריו בקונטרס המקוה - עמוד נב, להגאון רבי מרדכי וואזנר).

את הנער רבי מרדכי דוב יוצא מהמקוה...

ורבי מרדכי דוב אומר ליהודי: אל תירא, סע לביתך אני מקוה שבעזרת ה' הפריץ' לא יעשה לך שום רע!

חזר היהודי לביתו, ואשתו אומרת לו: ה'פריץ' מחפש אותך בדחפיות...

ניגש היהודי לפריץ, והפריץ סיפר לו: הלילה, לבשתי פיג'מה, חבשתי מצנפת לילה והלכתי לישון... ולפתע, אני מרגיש בזוג ידיים אוחזות בגרוני ורוצות לחונקני...

נבהלתי מאוד, ונסיתי להשתחרר, אך לא הצלחתי! זיעה קרה כיסתה את

פרשת כי תשא - טהרה היא השער לתורה

משתכח. ואם אינו תלמיד חכם, יוצא מדעתו.

המקיז דם מהכתפים ולא נטל ידיו - מפחד ז' ימים. המגלח ולא נטל ידיו -

מפחד ג' ימים. הנוטל ציפורניו ולא נטל ידיו - מפחד יום אחד ואינו יודע ממה מפחד.

ועתה נחזור לבועז...

ההולך בין המתים (בבית הקברות). ומי שנגע במת. ומי שמפליא כליו.

והמשמש מטתו. והנוגע בכינה. והנוגע בגופו בידו.

ומסיים השולחן ערוך וכותב: ומי שעשה אחת מכל אלו ולא

נטל, אם תלמיד חכם הוא, תלמודו

טהרה היא השער לתורה

תהליך מופלא ועליון זה, שהוא גולת הכותרת של יכולתו הרוחנית של

האדם, בוודאי יש לו תנאים מוקדמים, גופניים ורוחניים, שכליים ורגשיים. ואכן חז"ל מלמדים אותנו מהם תנאים מוקדמים אלה, וטהרת הגוף הינה מן הראשונים שבהם.

הנה נציץ בידידנו יוסי תלמיד התיכון. הוא יושב עכשיו בשיעור גמרא, מרוכז

בספר שלפניו ובדברי מוריהו. יוסי הוא צבר טיפוס. יושב הוא לבוש מכנסיים קצרים וכולו עירנות. מפעם לפעם הוא נוגע או מחכך בשוקיו, או בירכיו, החשופים. אמנם יוסי למד יותר מפעם אחת את הלכות נטילת ידים (סימן ב) בקיצור שולחן ערוך. הוא אפילו מקבל ציון 9 במבחן דינים. אך בכל זאת כשרצועת הסנדל לחוצת, הוא שולח ידו ומשחררה גם באמצע שיעור דינים וגם בשעת התפילה. כשיסיים את כיתה יב בתיכון יטען בכנות, מנסיון אישי, שהוא לא

כשישבת ולמדתי עם בועז הבחנתי שתוך כדי לימוד הוא

הכניס את ידו לתוך החולצה וגירד את גבו, דבר המצריך נטילת ידים. והוא לא הסתפק בכך, ותוך כדי לימוד הוא החל מתגרד בראשו...

וכשראיתי זאת, הבנתי. הבנתי טוב מאוד. מדוע בועז לא זכה להרגיש טעם בלימוד.

וזה לשון הגאון הרב יוחנן דוד סלומון זי"ע"א (בעין יהודית, חלק ב - עמוד 58):

אין ספק שהעוסק בתורה הרי זה מתעלה. שהרי אותו לומד תורה

מעדן נפשו ומזכך דעתו בהכרת רצון הבורא, עד ששורה עליו ממרום רוממות נפש והרגשה עילאית, והוא מתענג בעונג האציל של החכמה, ונשמתו מתרוממת מעל המיית העולם עד שמי השמים, ונהנה מזיו החכמה העליונה, ומשתעשע בבינה עליונה משמחת לב ונפש (אגרות חז"א, חלק א - אגרת ט)...

תחושת קדושה כל שהיא בלימוד התורה. אנו אכן נאמין לו, **הוא** לא הרגיש!...

חבל, חבל מאוד על מסכנים אלה. דומים הם לאותו צלם חובב אשר ערך סיור ענק במזרח הרחוק וצילם עשרות רבות של סרטי צילום. בחזורו למולדתו מסרם לפיתוח, ואז נתברר שאין עליהם כלום. הוא פשוט שכח בשעת הצילום להסיר את מכסה העדשה. שום קרני אור לא נכנסו פנימה אל לב המצלמה להשאיר את רישומם על הפילם.

יתרון אחד שמור לתייר מסכן זה: הוא לפחות אינו טוען שמראות הנוף יוצרי הנשימה אותם 'צילם' אינם אלא משטחים שחורים...

'רגע! רגע!' - קטעתי את דבריו - 'מה עם השאלה? למה הכהנים לא רחצו את פניהם???'...

'שאלה טובה! לא יודע!' - השיב.

העולה מן האמור להלכה ולמעשה

העליונה, ומשתעשע בבינה עליונה משמחת לב ונפש.

ב. תהליך מופלא זה, הוא גולת הכותרת של כל היכולת הרוחנית של האדם. אך כדי לזכות בה יש לכך תנאים מוקדמים. גם גופניים וגם רוחניים. גם שכליים וגם רגשיים. ואכן מלמדים אותנו חז"ל מהם

הרגיש מעולם תחושה מיוחדת בלימודי קודש יותר מאשר בלימודי חול.

מידענו בן־פלט בחר הישיבה אינו לומד דינים בקיצור שולחן ערוך. הוא כבר בן תורה ממש, ויש לו גישה לאותיות הקטנות של שולחן ערוך עצמו. הוא למד באורח חיים גם את סימן ד וגם את סימן צב, אך כשהוא שקוע בסוגיא קשה הוא מתגרד בראשו (קיצור שו"ע, סימן ב - סעיף ט), דבר האסור בשעת עיסוק בתורה והמצריך רחיצת הידים.

כאשר הוא מעיין ברמב"ם קשה, הוא כוסס את ציפורניו ופולטן לכל עבר (שם). אגב, מי שזה הרגלו, כיצד הוא נוהג בשבת? - (שם, סימן פ - סעיף נה).

בן־פלט יטען אחרי שנים של לימוד בישיבה שהוא אישית לא הרגיש

א. אין ספק שהעוסק בתורה הרי זה מתעלה. **שהרי אותו לומד תורה מעדן נפשו ומזכך דעתו בהכרת רצון הבורא**, עד ששורה עליו ממרום רוממות נפש והרגשה עילאית, והוא מתענג בעונג האציל של החכמה, **ונשמתו מתרוממת מעל המיית העולם עד שמי השמים**, ונהנה מזיו החכמה

ה. אלו דברים הצריכים נטילת ידים במים: הקם מהמיטה. והיוצא מבית הכסא ומבית המרחץ. והנוטל ציפורניו. והחולץ מנעליו. והנוגע ברגליו. והחופף ראשו. ההולך בבית הקברות. ומי שנגע במת. ומי שמפליא כליו. והמשמש מטתו. והנוגע בכינה. והנוגע בגופו בידו. **ומי שעשה אחת מכל אלו ולא נטל, אם תלמיד חכם הוא, תלמודו משתכח. ואם אינו תלמיד חכם, יוצא מדעתו.**

המקיז דם מהכתפים ולא נטל ידיו - מפחד ז' ימים. המגלח ולא נטל ידיו - מפחד ג' ימים. הנוטל ציפורניו ולא נטל ידיו - מפחד יום אחד ואינו יודע ממה מפחד.

ו. מעלתם של עם ישראל על פני כל שאר העמים היא לא מתבטאת רק בכך שיש להם נשמה קדושה, אלא גם בכך שהגוף הגשמי שלהם הוא גוף קדוש, בבחינת: 'בשר קודש'. גופו של האדם מורכב מארבעה חלקים: עור, בשר, גידים ועצמות, וככל שאדם יותר מקדש את עצמו, כך הקדושה חודרת לחלקים הפנימיים יותר שבגופו ומגיעה אפילו עד עצמותיו, ואף עד המוח שבתוך העצמות.

זו הסיבה שהרבה אנשים מקפידים מאוד לטבול בכל יום לפני תפילת שחרית במקוה טהרה ולא יוותרו על כך בשום אופן שבעולם, משום שהם לא רוצים שהקדושה תסתלק מעל בשרם, ואחד הדברים שיש להם את הכח לקדש את בשר האדם זו הטבילה במקוה טהרה.

תנאים מוקדמים אלה, וטהרת הידים והגוף הינה מן הראשונים שבהם.

ג. בשעה שיהודי או יהודיה הולכים לישון הנפש האלקית שלהם מסתלקת מהם ועולה למעלה כדי להתחדש ולקבל כחות. ומכיון שהנפש מסתלקת מן האדם נדבקים בו כחות הטומאה ומשרים עליו רוח טומאה. וכאשר הנפש האלקית חוזרת לאדם, מיד הוא מתעורר, ומגודל קדושת הנפש הנכנסת בגופו מסתלקים ממנו כחות הטומאה הללו.

אך הם אינם נעלמים לגמרי, אלא הם מסתלקים מכל שטח גופו ומתרכזים בסוף אצבעות כפות ידיו, ולכן ידיו עדיין טמאות. והדרך לסלקם הוא רק על ידי נטילת ידים כהלכה, רק כך אפשר לסלק את כח הטומאה מהידיים, ולזכות לטהרה!

ד. לכן בשעה שהאדם מתעורר משנתו יזהר שלא להוריד רגליו מן המיטה קודם שיטול ידיו. כי בהציג האדם רגליו על הארץ בלא נטילה אזי חס ושלום הוא נותן כח לנפש הבהמית לרדוף אחריו ולהסיתו.

וזה פירוש הפסוק: 'און יחשוב על משכבו, יתייצב על דרך לא טוב, רע לא ימאס' - כאשר יהודי מוריד רגליו לארץ קודם נטילה, הרי הוא במצב של 'יתייצב על דרך לא טוב', וזה יכול להביאו חלילה ל'רע לא ימאס' - ובמקום לחיות חיי תורה וקדושה הוא חי חיי חומר ותאוה כל אותו היום.

מחזורים והגדות

עם תוספות והנהגות מו"ר הרב יורם אברגיל זצ"ל
ובשילוב תובנות מיוחדות לחיים מסימני ליל הסדר

הגדה של פסח
- צבעוני גדול
- בינוני לבן

סט מחזורים השלם - 15 חלקים
כולל מחזורים לפסח והגדה

₪ 420

₪ 35
₪ 20

ת.ז.ט | עד גמר המלאי

מחזור לחג הפסח
יום טוב \ חול המועד

סט מחזורים וסידור לבת ישראל
כולל מחזור לחג הפסח

₪ 35
₪ 35

₪ 149

מחיר מיוחד למזמינים בכמות גדולה
www.hameir-laarets.org.il
08-37-40-200

קמחא דפסחא

למשפחות נזקקות

מצות מהודרות

פריכות וטריות

בהמלצת מו"ר הרב ישראל אברג'ל שליט"א

חייגו: 08-37-40-200

היה שותף - זכות נדירה!

שעזורי השבוע

מפי הרה"ג רבינו ישראל אברג'ל שליט"א

ראשון - כל שבוע בשעה: 18:30

שיעור 'זום' לדוברי השפה האנגלית עם תרגום

שני - כל שבוע בשעה: 20:00

בבית הכנסת 'היכל נפתלי' רחוב ברוריה 6

אשדוד

LIVE

חמישי - כל שבוע בשעה: 20:00

בבית המדרש 'המאיר לארץ' רחוב הקציר 666

נתיבות

LIVE

שיעורים נוספים ברחבי הארץ מתעדכנים

בכל תחילת שבוע באתר המאיר לארץ

www.hameir-laarets.org.il

בכל שבת 'מברכין החודש'
ביורכו באופן אישי לאחר קריאת ספר התהלים
כל מפקידי קופות הצדקה באותו החודש

ערוצי מחלקת המדיה

של בית המדרש המאיר לארץ

hameir-Laarets.org.il

המאיר לארץ

054-26-380-26

08-64-99-859

קו שמע - המאיר לארץ

פרשת כי תשא - פרה

י"ח אדר התשפ"ג

זמני שבת קודש

רבינו תם	יציאת שבת	הדלקת נרות	עיר
18:56	18:15	17:25	באר שבע
18:56	18:15	17:25	תל אביב
18:55	18:14	17:23	חיפה
19:00	18:18	17:27	אילת
19:00	18:18	17:28	ירושלים
		16:57	ירושלים 40 דק'

מסילות אל הרב

מפי קדשו של אטור' זיע"א

אדם שיש לו מסירות נפש כל כך גדולה, שהוא מקריב את מה שקשה לו מאוד להקריב, השבע שלו שהוא לא יכול להתמיד בלימוד, ובכל זאת הוא מתמיד, הוא יושב ולומד כמה שעות ברציפות, כלי לקום אפילו פעם אחת כדי להדיק כוס קפה וכדומה - זה ממש הקרבת נפש.

או אדם שרגיל לא עלינו לעשן, כל פעם הוא יוצא החוצה כדי לעשן, והוא החזיק מעמד שעתים ללא עישון - זו הקרבה גדולה מאד. או אחד שרגיל כל כמה זמן לאכול איזה ממתק או משהו אחר, ובכל זאת הוא מתגבר שלא לאכול - זו עבודה תמה לכינוני.

הפצת תורה חובקת עולם

היה שותף 08-37-40-200

- לתרומות: בנק מרכנתיל דיסקונט, סניף 721 נתיבות, חשבון 23357
- בנק הדואר, סניף 1, חשבון 27016519
- בכל עמדות 'נדרים פלוס'
- ביט ופיבוקס במס' 08-26-380-26